

сфери й широке коло питань. Ним фіксують тематологічний аспект. Тематика й тематологія, оперті на тематичний метод, – невід'ємна частина художньої комунікації. Вивчення тематизму творчості Є. Маланюка і його польських побратимів, зокрема скамандритів, важливе для компаративістики. Цій проблемі присвячені праці В. Державина, Юрія Клена, М. Неврлого, М. Ільницького, І. Фізера, Б. Рубчака, Б. Бойчука, Ю. Лободовського, Н. Лисенко, В. Пахаренка та ін. Проблематика багатьох тематологічних праць здебільшого стосується міграції мотивів із української літератури в польську або навпаки. В останній час учені (І. Качуровський, В. Моренець, Ю. Ковалів, М. Ткачук та ін.) більшу увагу приділяють системно-цілісному аналізу прийомів і форм художнього мислення, трансформації жанрів, створюючи передумови, щоб включити тематологічні дослідження у сферу «міжлітературної художньої комунікації».

Під впливом французької школи компаративістів чимало дослідників вивчають питання письменницької репутації Є. Маланюка та його сучасників (Д. Донцова, Ю. Липи, Н. Лівницької-Холодної та ін.) у Польщі, їх авторитетність, контакти (дослідження Є. Стемповського, Ю. Войчишин, С. Гординського, Ю. Лавріненка, І. Дзюби, Г. Клочка, Л. Куценка, О. Вереток та ін.). Ми пропонуємо інтерпретувати саме уявлення про того чи іншого письменника, необхідність по крупній виявляти його «образ» на сторінках журналів, студіювати переклади, аналізувати діяльність видавництва, літературних груп та асоціацій («Таню», «Skamander»), свідчення сучасників, тобто «ґрунт засвоєння», – специфічну атмосферу й літературну ситуацію доби міжвоєнної. Таке розуміння діалогу Є. Маланюка з польською культурою не подає завершеної системи аналізу, бо мова йде, по суті, про методологічні стереотипи, за якими вивчають «образ Байрона» в Росії, «ставлення до Шекспіра» в Україні, «вплив Гете» на польську літературу тощо.

Ще один аспект українсько-польських літературних зв'язків – це заклики трактувати поезію Є. Маланюка в контексті «світової літератури», «всезагальної», «вселенської» (Я. Савицька, Р. Лужний, Ю. Барабаш, Я. Поліщук, Р. Мних та ін.). Підставою для цього є дискусія «Європа і ми», розпочата одноіменною статтею М. Рудницького у кварталнику «Ми» (1933, кн. 1, осінь). Однак термін «світова література», калька гетевського «Weltliteratur», надто широкий. Й.-В. Гете мріяв про епоху, коли всі літератури зіллються в ідеальний синтез, кожен народ внесе в нього свої скарби. У наш час поняття «світова література» («Бібліотека», за Х.Л. Борхесом), синонім «бібліотеки шедеврів», може бути виправданий хіба що з педагогічного або ж літературно-критичного погляду.

Концепція «міжлітературної художньої комунікації» мотивована потребою інтерпретувати літературу в її цілісності, простежити процеси її становлення й розвитку, не зважати на мовні бар'єри. Праці Е. Курціуса, Д. Чижевського, Р. Інгардена, В. Татаркевича, В. Бичкова, С. Аверінцева, М. Ігнатенка, ревізуючи усталену ієрархію національних цінностей, переконливо доводять єдність західної цивілізації і невягучу спадщину античності в сучасній українській і польській поезії.

Історія форм, прийомів і жанрів – це теж міжнаціональне явище. Хоча більшість жанрів, якими користувалися Є. Маланюк, Юрій Клен, Ю. Липа, О. Теліга, Ю. Тувім, Я. Івашкевич, К. Вежинський, беруть початок із грецької і римської літератур, вони якісно змінилися й набули нових характеристик. Міжнаціональною є навіть історія метрики, хоча метрика тісно зв'язана з мовними особливостями кожного народу. Відомі культурні рухи (Відродження, бароко, класицизм, романтизм, реалізм, символізм, модернізм), які вплинули на українську й польську поезію доби міжвоєнної, схожі за стилістичною концепцією, мають істотну національну й географічну відмінність: Відродження охопило і Польщу, й Україну, але обминуло Росію, Чехію. Бароко поширилося на мистецтво всієї Східної Європи, але ледве торкнулося російської поезії.

Важливо розкрити ідеальний синтез національних літератур, де основою служать не лише географічні чи лінгвістичні міркування, а «класичні» архіпелаги їх стильово-семантичних систем»

Циховська Е.Д.,
кандидат філологічних наук,
Бердянський державний
педагогічний університет

Є. МАЛАНЮК І УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ ЛІТЕРАТУРНИЙ ДИСКУРС: ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ КОМПАРАТИВІСТИКИ

Видатні літературознавці й лінгвісти О. Потебня, Р. Якобсон, М. Бахтін, Ю. Лотман та ін. багато уваги приділяли реляції «зміст – текст», порівнювали текст як впорядкований за правилами мови набір знаків до конструкції. Ю. Лотман, напр., називає її «змістопороджувальним механізмом, що виконує три основні функції: комунікативну («текст виступає... як «технічна упаковка повідомлення, в якому зацікавлений одержувач»), креативну («всяка система із її набором семіотичних можливостей не лише передає готові повідомлення, а й служить генератором нових») і функцію пам'яті («текст – не тільки генератор нових змістів, але й конденсатор культурної пам'яті») [4,].

Текст Є. Маланюка виступає посередником між двома комунікантами – українською й польською літературами (Я й Іншим). Використовуючи засоби української мови як певної знакової системи, автор кодує повідомлення, і ці коди віддзеркалюють його уявлення про явища й події; текст відображає ментальну модель «Я». Другий комунікант (Інший), персоніфікований у збірному образі представників польської культури, одержавши повідомлення, декодує його (відповідно до правил мови) й осмислює результат, пропонуючи свою ментальну модель сприйнятого явища. Для повного взаєморозуміння потрібний ідентичний мовний код, щоб Інший постав, по суті, подвоєним феноменом «Я», чого, звісно, бути не може. Проблема ускладнюють й просочені в текст елементи «чужої мови» (цитати, алюзії, ремінісценції, стилізації).

Мають значення і процеси в свідомості автора, пов'язані з трансформацією реальності в умовність (коли йдеться про відправника повідомлення), і процеси переходу від тексту до знака й образу (коли йдеться про одержувача, Іншого). Вивчення комунікативної версії українсько-польських взаємин – це повернення до ідей діалогізму, задекларованих представниками екзистенціалізму, психоаналізу, антропології, теорії мовних ігор тощо.

Термін «міжкультурна художня комунікація», яким позначають діалог різних літератур, міжнародний «контекст», форми міжлітературних зв'язків, – надто розмитий, він охоплює далекі

[1, 24]. Тільки тоді можна проаналізувати ті шляхи, якими кожна література наближається до загальноєвропейської традиції – європоцентризму, про який так мріяв Є. Маланюк. Українсько-польські культурні взаємини, їх синхронізація з історією всесвітньої літератури – складний діалектичний процес.

На нашу думку, специфіку українсько-польського дискурсу визначають три істотні моменти: 1) поезія Є. Маланюка як модель міжкультурної комунікації; 2) генетично-контактні зв'язки і національні міфи (сарматизм, скіфство, «еллінський комплекс»); 3) типологічні сходження і форми міжлітературної рецепції (Варшавський текст).

Українсько-польські літературні зв'язки, представлені формулою «Я й Інший», де Я (усоблене в образі Є. Маланюка, Ю. Липи, Юрія Клена та ін.), природним чином вибудовує у собі Інших і гарантує інтерсуб'єктивну спільність – спільність суб'єктів (гіпотетичних), кожен із яких репрезентує свій світ через художній досвід як об'єктивно для всіх суціль; водночас у цій інтерсуб'єктивності Я фіксує своєрідність свого художнього досвіду стосовно інших можливих досвідів. На протипагу класичній літературознавчій традиції, згідно з якою аналіз суб'єкта міжкультурного діалогу є аналізом обставин, за яких індивід виконує функції суб'єкта, комунікативна версія українсько-польських літературних взаємин акцентує увагу на ставленні суб'єкта до Іншого, персоніфікованого в збірному образі представників польської культури. Фігура Іншого стає фундаментальною і конститутивною семантичною структурою у спробах реконструювати поняття суб'єкта українсько-польських літературних взаємин.

Терміном В. Беньяміна «аура» [2], на нашу думку, характеризуються елітарні дискурси, за своїм змістом діаметрально протилежні до поведінкових моделей та занепадницько-натуралістичних настроїв груп «Молода Муза» і «Młoda Polska», лжеєнтузіазму революційно-пролетарської літератури («Плуг», «Kwadruga», «Żagary»). Є. Маланюк співпрацює з тими ауратичними «інституціями мистецтва», які визначають особливості його дискурсу і сприятимуть розвитку естетичного досвіду: редагує часописи «Всім», «Веселка», налагоджує контакти з представниками групи «Skamander» (Л. Подгорським-Околувим, Ю. Тувімом, Я. Івашкевичем, К. Вежинським, Я. Лехонем, А. Слонімським), а також іншими діячами польської культури (С. Стемповським та його сином Є. Стемповським, М. Домбровською, Й. Віпліном, Ю. Чеховичем, С. Гінчанкою (Сарою Гінзбург), В. Голлендерем, К. Яворським, Є. Гедройцем, Є. Брауном, В. Бонковським, Ч. Ястшебцем-Козловським та ін.).

Елітарне коло закрито для інших, воно живе творенням ауратичних текстів на взірці поетичних збірок Є. Маланюка («Земля й залізо», 1939, «Земна Мадонна», 1934), Ю. Тувіма («Sokrates tańczący», 1920, «Rzecz czarnoleska», 1929), Я. Івашкевича (поетичні повісті «Zenobia Palmura», 1920, «Ucieczka do Bagdadu», 1923), К. Вежинського (збірки поезій «Wróble na dachu», 1921, «Wolność tragiczna», 1936), Я. Лехона («Rzeczpospolita Babińska. Śpiewy historyczny», 1920, «Lutnia po Bekwaraku», 1942) та ін. Ці книги засвідчують ауратичний стиль авторів, їхню модель міжкультурної комунікації (Я – Інший), де є відкритою позиція суб'єкта, а поетично освоєні об'єкти інших культур сприяють формуванню національної ідентичності через специфічний спосіб сигніфікації (відносини між означником, означуваним та референтом).

На відміну від масової художньої продукції, ауратичні тексти полісемантичні, вони задають провідні орієнтири українсько-польської міжкультурної комунікації, маніфестуючи своєрідний набір «інтелектуальних ігор». Кожна культурна інновація стає літературним явищем, концептуально оформляючись на сторінках часописів. Поезія, публіцистика, есеїстика та літературна критика Є. Маланюка, як і інших емігрантів (Ю. Липи, Н. Лівичкої-Холодної, Л. Мосендза, О. Теліги, О. Стефановича, О. Лятурицької), друкується в журналах «Sygnały», «ABC powiny codziennie»,

«Kamena», «Wschód», «Czas», «Tygodnik Ilustrowany», «Ateneum», «Marchob», «Pamiętnik Warszawski», «Myśl Polska», «Biuletynie Polsko-Ukraińskim» тощо, пропагуючи українську літературу. Ауратичні твори входять у культурний контекст і через українську періодику (літературно-мистецька група «Танк», назву якої придумав Є. Маланюк, видавництво «Варяг», літературний кварталник «Ми») [10, 1-12].

Ауратичний стиль текстів українсько-польської еліти впливає на життя через генетично-контактні зв'язки. Їх досліджували Л. Куценко, О. Веретюк, Н. Лисенко (зустрічі, обміни думками, участь у вечорах, родинні стосунки), аналізували форми міжлітературної рецепції (впливи, запозичення, образні аналогії, ремінісценції, переклади). Через посилення на спогади, листи, листівки, автографи на книгах та оригіналах статей, щоденникові записи, невідомі архівні джерела розкриваються тісні контакти Є. Маланюка з польськими митцями. Ці зв'язки (Я – Інший) моделюють можливі шляхи динаміки міжкультурної комунікації, породжують адекватні до суспільних потреб сценарії соціальних дій, світоглядні орієнтири, ілюструють певні типологічні сходження між українською і польською культурами.

Однак у деяких випадках простежується «неадекватна» реакція комуніканта на адресоване йому повідомлення (розрив реляції Я – Інший). «Закритим» для партнера може бути навіть відомий топос «поет-деміург», де поет прирівнюється до Бога, конструює свій світ «зі слів», тому набуває статусу головної семантичної фігури. З ним пов'язана проблема ідентифікації тексту, «психологічного аспекту інтерпретації» (В. Дільтей), «біографічного аналізу» (Г. Міш). Міф про поета-деміурга особливо поширений у світовій культурі: Орфей у грецькій міфології, рицар-співець Хорант у німецькому епосі «Гудруна», гусяр Садко в російських балахнах, Вейнемейнен у карело-фінському епосі «Калевала», Митуса у Галицько-Волинському літописі та ін.

В естетичці постмодернізму поняття «поет-деміург» переосмислюється у плані зміщення акценту з індивідуально-особистісних і соціально-психологічних аспектів на дискурсивно-текстологічні. Перша проблема, яка приводить до розриву зв'язки Я – Інший, стосується загального фонду знань і вірувань (пресупозиції) комунікантів, «критичних» відмінностей їхніх уявлень. Так, Є. Маланюк, ще від статті «Кінець російської літератури» (1923), виступу на II з'їзді МУРу і до рецензії «На день поезії» (1967) та появи «Антистроф» (1953), оцінює творчість А.Ахматової, семантику її віршів і поем через призму ієрархичності (стаття «Ієрархія», 1934), де на перше місце висувається категорія чинності. Лише люди державного чину, вважає він, здатні «оформити» й «очолити» потенційну масу народу.

Натомість різна реакція двох поетів – Є. Маланюка і Ю. Лободовського – на один і той же топос свідчить не лише про різне розуміння його концепта, а й про різні контексти: на Є. Маланюка впливає його «ієрархія» і потреба чину, на Ю. Лободовського – героїка народного епосу. Це й приводить до «проблемних» зон комунікації, підсилюваних логікою текстів, їх семантикою, вибором мовно-виражальних засобів. Про розрив реляції Я-Інший можуть свідчити й листи Є. Маланюка до Ю. Тувіма (1936), де він пише про свій громадський обов'язок перед нацією і пояснює причини своєї ненависті до Москви [3, 165-167].

Зв'язка Я-Інший погано «спрацьовує» й тоді, коли в ході комунікації з'являються прецедентні тексти, які через інваріант свого сприймання зумовлюють запитання й апеляції до когнітивної бази (загального фонду знань і вірувань) комунікантів. Вірш «L'art poétique» (в інших виданнях – «Ars Poetica»), цикл «Ars Poetica» Є. Маланюка, як і вірші Ю. Тувіма («Do generałów», «Kamienie gaszej gabaś», «Wiersz z głuchym kołosem»), належать до так званої сформульованої поетики. На відміну від іманентної, природа якої сама підказує, за яким «рецептом» твір написаний (напр., вірш Е. Андіївської «Вагітний натюрморт», де легко упізнати риси сюрреалізму), сформульована поетика, по суті, «виголошує» естетичні завдання, які стоять перед автором або перед групою. Найчастіше

митці роблять це у програмних заявах, маніфестах, деклараціях або творах мистецької тематики (напр., «Панфутуризм», вірші «Поезюмалярство» тощо). У збірці Є. Маланюка «Поезії» (Львів, 1992) вірш «Не жар ліричних малярій...» позначений французьким заголовком «L'art poétique», який відсилає до однойменного трактату Н. Буало, а в іншій збірці Є. Маланюка «Поезії» (К., 1992) цей твір названий латиною «Ars Poetica», де за назвою оживає відомий трактат Горация «До Пісонів». Назва «Ars Poetica» є прецедентною, оскільки породжує інваріант свого сприймання і низку запитань та апеляцій.

Відомий в Є. Маланюка й цикл «Ars Poetica», присвячений Ю. Тувіму. Тут також звучить мотив усвідомлення призначення митця, його натхненної праці («Так горю без угаву, без стриму...»). У силу своєї латинської назви він також прецедентний, оскільки перекидає «містки» і до вже згаданого твору Горация, і до низки інших однойменних праць: О. Донаті, Ф. Прокоповича, Г. Слонимського, С. Добрини та ін. Це той самий інваріант сприймання. Ю. Тувім («Do generałów», «Kamienie raczej rąbać», «Wiersz z głuchym końcem» тощо) також усвідомлює винятковість місії поета: «Cały wielki świat należy do mnie! / Nie dosłuży się żaden z was / Do tej rangi – Wolnego Poety!» [9, 247]. Він ототожнює себе не з романтичним «poety-wieszczą» чи модерністським «poety ponad światem», що було притаманно адептам «Молододі Польщі», а моделює цілком новий образ «poety-uczestnika» [8, 363]. Ці твори теж є прецедентними, оскільки просвітаються через еталонне «сито» жанру маніфесту і кожна культура визначатиме їх сенс через свою систему еталонів. Всі вони створюють інваріант сприймання.

Відомо, що закладені в культурі альтернативні коди перетворюють семіотичний простір в діалогічний (Я – Інший): всі його рівні є водночас і «складовими» діалогу (частиною семіосфери), і його простором (цілим семіосфером). Параметри семіотичного функціонування художнього світу не обмежуються уявленням про культуру як знакову систему – саме ставлення до знака і знаковості складає одну з основних типологічних характеристик учасників міжкультурної комунікації. Будь-яка реальність (генетично-контактні зв'язки, міфи тощо), залучена в семіосферу, функціонує як знакова, а якщо вона вже мала знаковий (або ж квазізнаковий) характер, то стає знаком знака, «вторинною моделюючою системою» (Ю. Лотман). Є. Стемповський у спогадах про Є. Маланюка «Wspomnienie o przujasielu», задумуючись над роллю міфів у реляції Я – Інший, писав: «...поляки обрали собі за предків сарматів, росіяни залюбки бачили себе в ролі нащадків скіфів («Скіфи» О. Блока), українці ж, обережніші в генеалогії, казали про «степову Елладу» [7, 119–120].

Генеза міфу про походження поляків від сарматських племен бере початок від XVI ст., коли виник інтерес до переосмислення доробку античності в європейській традиції. Письменники й історики доби Ренесансу Я. Длугош, Мацей з Меховіта, М. Бельський, М. Кромер та ін., полемізуючи між собою, обґрунтували концепцію сарматизму, згідно з якою народи, що заселили давню Річ Посполиту, зокрема українці-роксолани та поляки, мали спільних предків у сарматах. Еволюція терміну «сарматизм» засвідчує, що йдеться про ідеократичний, геополітичний та історико-філософський комплекс ідей, який зберігає свій потенціал до XX ст. У XIX–XX ст. сарматизм асоціюється з ідеєю «золотої вольності» польської шляхти й магнатів, містикою месіанізму, лицарським обов'язком, релігійним світоглядом, патріархальним устроєм життя, родовою пам'яттю тощо. Твори романтиків («Pan Tadeusz» А. Міцкевича, «Mazera», «Beniowski» Ю. Словацького, «Zamek Kaniowski» С. Гоцинського) розширили зміст і обсяг поняття «сарматизм», додавши до нього віри в свою державність, патріотизму, бунтарства, демократизму, прив'язаності до рідного краю (напр., «наполеонівська легенда» в А. Міцкевича). У добу міжвоєнної ідеї сарматизму розвивають Ю. Тувім («Rzecz szamoleska»), Б. Лесьман («Narój cienisty», «Dziełba leśna»), Я. Івашкевич («Pasje błędnierskie»), Я. Лехонь («Lutnia po Bekwarku»), К. Вежинський («Pochwała drzew», «Muzy», «Ballada

o poniedzialku»), К. Гальчинський («Poemat o mowie polskiej»), Ч. Мілош («Toast», «Piosenka pasterska», «Werwanie»).

Скіфство як міф у російській літературі трансформувалося у творчості Вл. Соловйова, А. Белого, О. Блока з ідеї «панмонголізму». Синтез елементів східної та західної культури, притаманний поезії О. Блока (поема «Скіфи») і Є. Маланюка («Варязька балада», «Поліття», «Варяги» тощо), не виключає протиставлення цих формацій у О. Блока і домінування еллінських основ у творах Є. Маланюка. Механізм ставлення себе на місце іншого (Я – Інший), явлений у вигляді глибоких емоційних переживань, емпатії, перенесення суб'єкта в інші умови, помітний у поемі О. Блока «Скіфи». Її здебільшого розглядають через контекст теорії «панмонголізму», яку описав О. Шпенглер у «Присмеркові Європи». Міфологія скіфства в О. Блока ґрунтується на програмній презумпції автора як риторика, де завдання читача – реконструювати авторський задум. Є. Маланюк у статті «До проблеми класифікації культур («Схід» і «Захід»»)» [5] аналізує експансію скіфства на терени Європи, добачаючи в ньому прецедент «монголосфери», «збирання земель» під рукою московського самодержця. Дискурс мистецтва як самопрезентації, на думку Є. Маланюка, має спиратися на ідею вибору власної історії життя, моральної відповідальності поета за долю нації, саморозкриття себе у співвіднесеності з Іншим («Скитський вітер гуляє й нині, / Як тоді, пам'ятав Ти? А степи Твої – знов пустині, / Хіба тільки нові – хрести») [6, 54].

Еллінський міф в свою чергу характеризується: 1) глобальністю постановки проблеми про причетність української культури до «середземноморського культурного кола античної Еллади» (Є. Маланюк); 2) синкретичністю, тобто незбіганням семантичного, аксіологічного і прагматичного рядів міфу; 3) гетерогенністю, при зіставленні з дійсністю «еллінський комплекс» заповнює історичні прогалини; 4) універсальністю ригоризму, бо міф подається як логіка «європоцентризму» і протиставляється ідеям панмонголізму, євразійства тощо; 5) генеративною природою текстової організації, що відкриває можливості для інших міфологічних конфігурацій. Аналізується текстова семантика «еллінських» поезій Є. Маланюка, Ю. Дарагана, Ю. Лободовського, О. Лятуриної та ін.

Поезія Є. Маланюка має характер діалогу, де через комунікативну поведінку, певну систему художніх образів і стереотипів, дотримання правил «гри» особистість заявляє про себе і своє місце в світі, хоче бути своєю на чужині. Протиставлення «Я – Інший» виявляється саме на «рівні» не монокультурної, а міжкультурної комунікації, опертої на генетично-контактні зв'язки (особисті взаємини, листи, дискусії, форми міжлітературної рецепції, переклади) і типологічні сходження. Апелюється не до тексту (творчості) Є. Маланюка як одиної художньої моделі, а до її семіотичного простору – «семіосфери» (М. Бахтін), всередині якої втілюються комунікативні процеси. За збереження індивідуальності кожного з комунікантів (Я – Інший) виявляє себе структура міжкультурної художньої комунікації: 1) спілкування і контакти представників різних національно-культурних співтовариств, носіїв цілком різних ментально-лінгвальних комплексів, у яких різна когнітивна база; 2) ситуації, які вони прагнуть осмислити і зрозуміти; 3) тексти, які виражають ситуації різними мовами, складовими цієї семіотичної системи; 4) мотиви і цілі, що стимулюють корекцію текстів і спонукають суб'єктів підтримувати комунікацію; 5) процес матеріальної передачі текстів, їх інтеграції в обидві зацікавлені культури.

Успіх діалогу між комунікантами (Я – Інший) залежить від генетично-контактних зв'язків, обумовлених ідеєю не лінійного, а сингулярно-циклічного розуміння національної місії (поділ історії на цикли «державні» і «недержавні» або ж «героїчні» і «негероїчні»), а також від загального фонду знань і вірувань, де переважають національні міфи (сарматизм – у польській культурі, скіфство – в російській, «еллінський комплекс» – в українській). Міжкультурна художня комунікація забезпечується різними формами рецепції, за якими проглядає концепція людини доби модерну, індивіда, що гостро

переживає дисгармонію світу, антигуманність суспільних стосунків, несвободу і нестабільність у соціумі, розірваність власної свідомості, він уже не покладається на Бога як творця світу, Бог не конституюється як Інший.

Семантичні асоціації у свідомості комунікантів підкріплюються багатьма фактами літературно-типологічних сходжень: спільними темами і мотивами («міф утраченої батьківщини»), жанровими формами, конфігураціями персонажів, сюжетно-композиційними прийомами, образами, засобами стилістики, строфіки й метрики; вони засвідчують успішність міжкультурної комунікації та „адекватність спілкування” (Ю. Лотман). Комуніканти враховують ряд «больових моментів» у своїй та чужій історії (військові і політичні конфлікти, ідеологічні смаки, жорсткі ритуали та ін.) і в процесі спілкування акцентують на загальнолюдських цінностях, виявляючи стратегію дружби, шанують національні художньо-інтелектуальні традиції і, поза сумнівом, розвивають їх.

Література

1. Астаф'єв О. Лірика української еміграції: еволюція стильових систем. – К., 1998. – 313 с.
2. Benjamin W. The work of art in the age of reproduction. – London, 1975. – P.219-254.
3. Веретюк О. «Nie zapominaj wierszopisarza ukraińskiego...», або дещо про поета Маланюка та його польських побратимів // Український альманах. – Варшава, 1997. – С.165-167.
4. Лотман Ю. Внутрі мислящих миров. Человек – текст – семиосфера – история. – М., 1996. – 703 с.
5. Маланюк Є. До проблеми класифікації культур («Схід» і «Захід») // Основа. – 1997. – № 33. – С.105-111.
6. Маланюк Є.Ф. Невичерпальність: Поезії, статті / Упоряд., передм. та приміт. Л.В.Кущенка. – 2-ге вид. – К.: Веселка, 2001. – 318 с.
7. Stempowski J. Wspomnienie o przyjacielu // J.Stempowski. W dolinie Dniestru. Listy o Ukrainie. – Warszawa: LNB, 1991. – S.118-122.
8. Stradecki J. Skamander // Literatura Polska. Przewodnik encyklopedyczny. – Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1985. – Т.ІІ. – S.362-363.
9. Tuwim J. Wiersze / J.Tuwim. Dzieła: W 5 t. – Warszawa: Czytelnik, 1955. – Т.1. – 306 с.
10. Циховська Е.Д. Поезія Євгена Маланюка в контексті українсько-польських літературних зв'язів: Монографія. – К., Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2006. – 128 с.

Анотація

В статтю на прикладі життєвого і творчого шляху Є. Маланюка в контексті українсько-польського літературного дискурсу розглядаються такі проблеми сучасної компаративістики, як міжкультурна художня комунікація, функціонування в літературі топосу «поет-деміург», прецедентний текст, а також національні міфи.

Summary

The article deals with Malaniuk's vital and creative activity in a context of the Ukrainian-Polish literary discussion. The author pays attention to such problems of modern comparative studies of literatures as the intercultural artistic communication, the functioning of the topos "poet-demiurge" in a literature, the precedent text and the national myths.

Ключевые слова: дискурс, діалогізм, ауратический текст, міжкультурна художня комунікація, топос, поет-деміург, прецедентний.

Key words: discussion, dialogism, auratical text, intercultural artistic communication, topos, poet-demiurge, precedent.